

BRATT | FEINSILBER | HARLING

Till

Svea Hovrätt

SVEA HOVRÄTT

Ink 2020 -01- 10

Målnr B 374-20
Aktbilaga 6

Ang. mål 374-20

1. Som ombud och offentlig försvarare för Cecilia Wallin får jag härmed, till fullföljande av tidigare ingivet överklagande, anföra följande.

GRUNDER

Tingsrättens dom

2. Tingsrätten har i sin bedömning i försvarlighetsdelen gjort en principiellt felaktig avvägning mellan målsägandens intresse av ett adekvat skydd för sin ära och integritet å ena sidan och vidaste möjliga yttrandefrihet å andra sidan.
3. Den fällande domen innebär att Cecilia Wallin inte utanför en trängre förtrolig krets av familj och vänner får lämna sanna uppgifter som utpekar den dåvarande ledarskribenten och opinionsbildaren Fredrik Virtanen som skyldig till sexuella övergrepp. Ett godtagande av tingsrättens tolkning av förtalsbestämmelsen skulle därmed underminera de rättsliga förutsättningarna för hela metoo-rörelsen.
4. Förtalsdomen utgör i ljuset av det ovan anförda samt med hänsyn till syftet med och relevansen av de omstämda uppgifterna jämte Fredrik Virtanens ställning i offentligheten, en *oproportionerlig inskränkning* och därmed en *kränkning* av Cecilia Wallins rätt till

BRATT | FEINSILBER | HARLING

yttrandefrihet enligt Regeringsformen och Europakonventionen om de mänskliga rättigheterna.

5. Tingsrätten har vidare i sin prövning av skadeståndsanspråken underlåtit att beakta att den ideella skada som Fredrik Virtanen gjort gällande samt fört bevisning om i hög grad är hänförlig till publiceringar av uppgifterna i särskilt grundlagsskyddade medier och till andra personers internetpubliceringar. Dessa publiceringar kan inte provas eller beaktas inom ramen för förevarande mål.

Tingsrättens beslut

6. Tingsrätten har fattat beslut om att avvisa av försvaret åberopad bevisning i form av ljudupptagning av förhör under förundersökningen med vittnet Karin Fredriksson. Beslutet är felaktigt. Av ingivet läkarutlåtande (tingsrättens aktbilaga 107) framgår entydigt att Karin Fredrikssons psykiska besvär allvarligt kan förvärras genom de särskilda påfrestningar som en rättegång innebär. Detta förhållande utgör – såsom framgår av Högsta domstolens (HD) praxis – sådant hinder som innebär att ljudupptagning från förhör får åberopas som bevis i rättegången med tillämpning av RB 35 kap. 14 § andra stycket p. 2 och tredje stycket.

UTVECKLING AV GRUNDER

Tingsrättens dom

7. Det är ostridigt att de uppgifter som ligger till grund för åtalet är förtalsuppgifter i den mening som avses i brottsbalken. Cecilia Wallin har därför inte någon anledning att gå in på vad tingsrätten anför i denna del.
8. Med tingsrättens bedömning att det inte varit *försvarligt* i förtalsbestämmelsens mening att lämna de omstämda uppgifterna har det vidare inte funnits anledning att pröva om uppgifterna är sanna eller skäligt grundade. Den fortsatta framställningen fokuserar därför på bristerna i tingsrättens försvarlighetsbedömning.

BRATT | FEINSILBER | HARLING

Rättsliga utgångspunkter

9. Förtalsbestämmelsen ska tolkas i ljuset av det konstitutionella och konventionsbaserade skyddet för yttrande- och informationsfriheten.

Regeringsformen

10. Rätten till yttrandefrihet i 2 kap. 1 § p. 1 Regeringsformen (RF) innebär frihet att i tal, skrift eller bild meddela upplysningar samt uttrycka tankar, åsikter och känslor. Informationsfriheten enligt RF 2 kap. 1 § p. 2 RF innebär frihet att inhämta och ta emot upplysningar samt i övrigt ta del av andras yttranden.
11. Yttrandefriheten är grundläggande i ett demokratiskt samhälle och kan betecknats som den viktigaste av de i vår konstitution skyddade medborgerliga fri- och rättigheterna. Krav måste därför ställas på att lagstiftaren iakttar största möjliga restriktivitet när det gäller att begränsa yttrandefriheten (se Eka, A. m.fl., *Regeringsformen: med kommentarer*, Karnov Group, Stockholm, 2012, s. 62).
12. Begränsningar i yttrande- och informationsfriheten får enligt 2 kap. 20 och 21 §§ RF endast göras för att tillgodose ändamål som är godtagbara i ett demokratiskt samhälle och får aldrig gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till det ändamål som föranlett dem och inte heller sträcka sig så långt att den utgör ett hot mot den fria åsiktsbildningen såsom en av folkstyrets grundvalar. Enligt 2 kap. 23 § RF får begränsningar i yttrande- och informationsfriheten bland annat göras med hänsyn till den enskildas anseende. Vid bedömningen av vilka begränsningar som får göras ska särskilt beaktas vidaste möjliga yttrandefrihet och informationsfrihet i politiska, religiösa, fackliga, vetenskapliga och kulturella angelägenheter.
13. De ovan berörda grundlagsregleringarna måste även beaktas vid tillämpningen av bestämmelser som innebär en inskränkning av yttrandefriheten. En fällande dom i ett förtalsmål innebär en begränsning av yttrandefriheten. Vid rättstillämpningen måste därmed det generella kravet på proportionalitet i 2 kap 21 § RF beaktas liksom de särskilda kraven på inskränkningar av yttrandefriheten enligt 2 kap. 23 § RF (NJA 2005 s 805, NJA 2006 s 467, NJA 2007 s 805 och NJA 2012 s 400).
14. Essensen i prövningen i ljuset av dessa grundlagsbestämmelser är att yttrande- och informationsfriheten är grundläggande i ett demokratiskt samhälle och att undantag från

BRATT | FEINSILBER | HARLING

dessas friheter därmed måste ges en restriktiv tolkning samt att behovet av begränsningar måste redovisas på ett övertygande sätt (NJA 2012 s. 400 p. 20).

Europakonventionen

15. En fällande dom i en förtalsprocess är även en inskränkning av rätten till yttrandefrihet enligt art. 10 Europakonventionen om de mänskliga rättigheterna (EKMR). En sådan dom måste därmed uppfylla kraven på proportionalitet i art. 10(2) EKMR; den måste vara *nödvändig i ett demokratiskt samhälle*. I annat fall utgör den en kränkning av den dömdes rätt till yttrandefrihet. Vid proportionalitetsavvägningen ska även det motstående intresset av skyddet för den utpekades rykte och personliga integritet beaktas.
16. Det måste därmed göras en konkret avvägning mellan dessa mot varandra stående rättigheter: s.k. *conflicting rights*.
17. Av betydelse för proportionalitetsavvägningen är primärt om publiceringen bidragit till en debatt av allmänt intresse, hur känd den utpekade är samt ämnet för publiceringen (*Axel Springer AG* [GC], 7 februari 2012, nr. 39954/08).
18. Av Europadomstolens praxis framgår att välgrundade uppgifter som har ett stort allmänt intresse ges ett starkt skydd i art. 10 EKMR. En fällande förtalsdom i sådana fall innebär därmed generellt sett en kränkning av den tilltalades rätt till yttrandefrihet (Danelius, H., *Mänskliga rättigheter i europeisk praxis: en kommentar till Europakonventionen om de mänskliga rättigheterna*, 5 [uppdaterade] u., Norstedts juridik, Stockholm, 2015, s. 487 ff. och där anförd praxis).
19. Principen om en konventionskonform tolkning innebär att konventionens krav måste beaktas vid tolkningen och tillämpningen av förtalsbestämmelsen

Närmare om förvarlighetsprövningen enligt förtalsbestämmelsen

20. Förvarlighetsbedömningen sker genom en avvägning mellan å ena sidan uppgifternas allmänintresse samt vidaste möjliga yttrandefrihet och å andra sidan intresset av ett adekvat skydd för den utpekades ära och integritet. Prövningen ska göras med den utgångspunkten att uppgiften är sann (*Jareborg m.fl., Brotten mot person och förmögenhetsbrotten*, 2 u., s.

BRATT | FEINSILBER | HARLING

98; Axberger, H., *Yttrandefrihetsgrundlagarna: yttrandefrihetens gränser efter 2019 års grundlagsreform*, 4 u., Stockholm, Norstedts juridik, 2019, s. 122 f.).

21. Grundläggande för intresseavvägningen är syftet med uppgiftslämnandet, uppgifternas allmänintresse och relevans i förhållande till den utpekades ställning i offentligheten.
22. Ett väsentligt moment i försvarlighetsbedömningen är att *offentliga personer* får tåla mer än andra av ingående granskning och kritik. Det kan vara fråga om makthavare, men också om personer som söker offentligheten och rör sig på den offentliga scenen. Det förutsätter dock att det som publiceras har någon koppling till den utpekades roll i offentligheten. En allmänt erkänd kritikrätt ska säkerställa granskning och fri debatt och kan åberopas inte bara mot politiker, makthavare och myndigheter utan även mot konstnärer, artister och andra. Försvarlighetsundantaget ger ett betydande utrymme för yttrandefriheten (Axberger, s. 124 f.).
23. Kravet på vidaste möjliga utrymme för en sådan granskning accentueras ytterligare av det ovan berörda starka yttrandefrihetsskyddet i RF och EKMR.

Försvarlighetsprövningen i förevarande fall

24. Tingsrättens bedömning vilar på en felaktig intresseavvägning och utgör en oproportionerlig inskränkning av Cecilia Wallins yttrandefrihet. Bedömningen är ofullständig och bristfällig i samtliga de moment som ingår i försvarlighetsprövningen.
25. Cecilia Wallins har åberopat försvarlighet motiverat av yttrandefrihetsintressen. Tingsrätten menar att Cecilia Wallin haft möjlighet att utan rättsliga konsekvenser lämna de aktuella uppgifterna till sin familj och till sin terapeut (tingsrättens dom s 12). Denna rätt att lämna sådana uppgifter till en trängre förtrolig krets saknar relevans för den aktuella prövningen. Syftet med att lämna uppgifterna har – som explicit framgår av de i målet aktuella inläggen på Instagram och Facebook – varit att visa hur Fredrik Virtanen som offentlig person utnyttjat sin maktposition för att sexuellt förgripa sig på henne och andra kvinnor. Detta syfte ska också – som tydligt framkommit i målet – sättas i samband med metoo-rörelsens övergripande syfte och genomslag. När Cecilia Wallin i New York tog del av metoo-rörelsens initialskede kom hon till insikt om att tystnadskulturen kopplad till sexuella övergrepp kunde brytas med denna rörelse och fann att det var av stor vikt att stå upp för den strävan och de värden som bär upp denna rörelse.

BRATT | FEINSILBER | HARLING

26. Då syftet således varit att förmedla uppgifter av stort allmänintresse kan detta endast uppnås genom att uppgifterna ges spridning i en vidare krets. Tingsrätten har vidare anförts att de angivna övergreppen ligger långt tillbaka i tiden och att det därför inte kan anses befogat att varna andra (tingsrättens dom s. 12). Ett sådant syfte aldrig varit primärt. Cecilia Wallins syfte har varit att visa hur Fredrik Virtanen som offentlig person utnyttjat sin maktposition för att sexuellt förgripa sig på henne samt andra kvinnor och detta framgår tydligt av de omstända inläggen.
27. Detta måste också ses i ljuset av att Cecilia Wallins inlägg var ett av de tidiga utpekandena av kända män som missbrukat sin ställning i offentligheten för att begå övergrepp mot kvinnor, vilka var centrala för metoo-rörelsens genomslag. Det går inte att skilja på offentliggöranden av de anklagade männens namn från metoo-rörelsen och dess genomslag. Det har redan tidigare i olika sammanhang funnits mycket omfattande anonyma vittnesmål om hur kvinnor utsatts för sexuella övergrepp och andra kränkningar. Offentliggörandet av de anklagade männens namn är en integrerad del av metoo-rörelsens uppkomst och genomslag, vilket accentuerar betydelsen av namngivning av de män i offentligheten som begått övergrepp mot kvinnor. Det ovan anförda har framgått både i sakkunnigutlåtandet (tingsrättens aktbilaga 114) och vid hörandet av professorn i genusvetenskap Lena Martinsson.
28. När det gäller Fredrik Virtanens ställning i offentligheten utgår tingsrätten från en form av gradering där ledande politiker anses ha en stark ställning i offentligheten, vilket kontrasteras mot en publicist och opinionsbildare som Fredrik Virtanen som enligt tingsrätten anses ha en inte närmare preciserad svagare ställning. Han behöver enligt tingsrätten därför endast tåla *en något mer närgången och kritisk granskning* av sina åsikter och gärningar än andra människor (tingsrättens dom s 11). Hur långtgående en sådan granskning ska vara berörs inte närmare. Det synes dock med tingsrättens synsätt vara fråga om en begränsad granskning; den sträcker sig uppenbarligen inte så långt att den omfattar sanna uppgifter om att Fredrik Virtanen utsatt Cecilia Wallin och andra kvinnor för sexuella övergrepp.
29. Tingsrättens skarpa åtskillnad mellan politiker å ena sidan och publicister/opinionsbildare å andra sidan i fråga om ställning i offentligheten framstår inte som verklighetsförankrad.
30. Fredrik Virtanen var – som påvisats i målet – en mycket uppmärksam och uppskattad skribent med tydliga ideologiska feministiska utgångspunkter på ledarsidan i Nordens största dagstidning, som därtill var den viktigaste ledarsidan för det socialdemokratiska partiet.

BRATT | FEINSILBER | HARLING

31. Ett tydligt uttryck för Fredrik Virtanens starka ställning är att han upprepade gånger bedömts vara en av de mäktigaste och mest inflytelserika journalisterna på Twitter, tillsammans med bland annat DN:s chefredaktör Peter Wolodarski. Centrala och inflytelserika publicister och opinionsbildare har vid varje realistisk analys en ställning i offentligheten som är fullt jämförbar med politiker.
32. Än mer gåtfullt ter sig tingsrättens uttalande om att de aktuella uppgifterna inte skulle ha någon egentlig koppling till Fredrik Virtanens yrkesroll (tingsrättens dom s 11). Det är självfallet få personer som har en yrkesroll som i sig har en koppling till sexuella övergrepp. Däremot kan uppgifter om ett sådant handlande ha en särskild relevans i förhållande till en persons roll och ställning i offentligheten. En sådan koppling är – som försvaret utvecklat i målet – mycket tydlig i Fredrik Virtanens fall. Fredrik Virtanen framträder på den offentliga scenen som en starkt profilerad opinionsbildare med klart uttalad feministisk inriktning. Tingsrätten förbigår dock detta för intresseavvägningen grundläggande förhållande med tystnad.
33. I den *samlade bedömning* som leder fram till slutsatsen att det inte var försvarligt att lämna de aktuella uppgifterna har tingsrätten framförallt lyft fram allvaret i uppgifterna och deras stora spridning till stöd för att det inte varit försvarligt att lämna uppgifterna. Därefter nämns ett antal omständigheter – såsom Fredrik Virtanens ställning i offentligheten, syftet med uppgifterna och det sammanhang i vilket de lämnades – som talar för att det varit försvarligt, men som enligt tingsrättens synsätt inte väger tillräckligt tungt för att göra uppgiftslämnandet försvarligt (tingsrättens dom s 13).
34. Tingsrättens resonemang kring intresseavvägningen är påfallande kortfattat och outvecklat. Försvarlighetsprövningen ska – som ovan berörts – göras utifrån förutsättningen att de lämnade uppgifterna om sexuella övergrepp är sanna. Uppgifternas allvar är någonting som mot denna bakgrund – och i ljuset av Fredrik Virtanens ställning i offentligheten – accentuerat allmänintresset och motiverat en omfattande spridning. Offentliggörandet av sådana ej anonymiserade redogörelser för offentliga personers sexuella övergrepp och kränkningar är – som ovan berörts – en vital fortsättning för metoo-rörelsens genomslag och långsiktiga effekter.
35. Metoo-rörelsen är tveklöst en av de viktigaste samhällshändelserna under senare år såväl internationellt som nationellt. Betecknade är att Dagens Nyheter vid en tillbakablick på det gångna decenniet listar #metoo som en av de fem händelser som påverkade politiken mest

BRATT | FEINSILBER | HARLING

tillsammans med bl.a. flyttingskris och klimatförändring (DN 27 december 2019 s 17). Uppgifter nära kopplade till metoo-rörelsen syfte och genomslag har mot denna bakgrund ett mycket starkt allmänintresse som ska vägas mot den utpekades motstående intresse av ett adekvat skydd för sin ära och integritet.

36. Då utgångspunkten för prövningen är att Fredrik Virtanen utsatt Cecilia Wallin och andra kvinnor för allvarliga sexuella övergrepp reduceras styrkan av hans skyddsintresse högst betydligt. Ytterligare en aspekt i denna intresseavvägning – där utgångspunkten är att uppgifterna är sanna – bör rimligen vara det lidande som Fredrik Virtanen har utsatt Cecilia Wallin och de andra kvinnorna för.
37. Det ovan utvecklade mycket betydande allmänintresset av att offentliggöra uppgifterna måste – när de motstående intressena ställs mot varandra – väga tyngst. Målsägandens äre- och integritetsskada är då något som måste ses som en oundviklig följd av denna granskning.
38. Den motsatta ståndpunkten – som tingsrätten intar – innebär att det är straffbart att lämna sanna uppgifter om sexuella övergrepp som begåtts av en man som är en i hög grad offentlig person. Om förtalsbestämmelsen ges en så extensiv innebörd undermineras av lätt insedda skäl den samhällsprocess som initierats med metoo-rörelsen. Ett sådant rättsläge leder till en långtgående *chilling effect*; kvinnor vågar inte träda fram och berätta om sådant som allmänheten bör få kännedom om och män som missbrukar sin maktställning kan i förlängningen åter förlita sig på en tystnadskultur.
39. När det ovan anförda sätts in i ett yttrandefrihetsrättsligt perspektiv kan följande konstateras. Välgrundade uppgifter som har ett stort samhällsintresse ges ett starkt skydd i art. 10 EKMR. Av Europadomstolens praxis framgår att fällande förtalsdomar i sådana mål generellt sätt innebär en kränkning av den tilltalades rätt till yttrandefrihet (se ovan punkt 18). Rätten till yttrandefrihet i Regeringsformen 2 kap ger ett motsvarande starkt skydd (se ovan punkt 10-14).
40. Med hänsyn till de aktuella uppgifternas stora samhällsrelevans och att försvarlighetsprövningen görs med utgångspunkt från att uppgifterna är sanna, så innebär tingsrättens fällande dom i ljuset av det ovan anförda en oproportionerlig inskränkning och därmed en kränkning av Cecilia Wallins yttrandefrihet såsom den skyddas i RF och EKMR.
41. De uppgifter som Cecilia Wallin lämnat ska därmed i enlighet med principerna om grundlags- och konventionskonform tolkning anses *försvarliga* i förtalsbestämmelsens mening.

BRATT | FEINSILBER | HARLING

Uppgifterna är sanna och skäligen grundade

42. Som tidigare anförts har det funnits anledning att särskilt uppehålla sig vid försvarlighetsprövningen med anledning av tingsrättens bedömning, att det inte var försvarligt att lämna uppgifterna. Det finns dock anledning att även kort behandla uppgifternas sanningshalt och skäligen grund närmare.
43. När det gäller Cecilia Wallins uppgifter om vad Fredrik Virtanen utsatt henne för kan inledningsvis konstateras att ord inte står mot ord. Fredrik Virtanen har själv vidgått att det kan ha hänt något den aktuella natten som Cecilia Wallin kan ha uppfattat som en våldtäkt. Detta framgår av intervjuerna med Fredrik Virtanen i Aftonbladet den 30 april 2019 (tingsrättens aktbilaga 50) och i Sveriges Radio P1 den 24 maj 2019 (tingsrättens aktbilaga 55). Vidare minns Fredrik Virtanen inte själv vad som hände den aktuella natten, vilket framgår i Fredrik Virtanens egen bok "Utan nåd" s. 118 (tingsrättens aktbilaga 51).
44. Under hörandet av Cecilia Wallin framkom att hon har glasklara minnesbilder av det övergrepp hon utsatts för och att övergreppet har påverkat henne djupt. Det Cecilia Wallin har berättat i dessa delar och om hur hon mått psykiskt och fysiskt samt hur det påverkat hennes relationer och samliv, framstår i alla delar som genuint och självupplevt.
45. Cecilia Wallins uppgifter får även starkt stöd av förhöret med Cecilia Wallins samtalsterapeut Nina Wahlin, som berättat om hur Cecilia Wallin under samtalsterapi återkommande talat om övergreppet och den negativa påverkan det haft på hennes mående. Nina Wahlin berättade också om hur Cecilia Wallin påverkades rent fysiskt när hon berättade om övergreppet. Även förhöret med Cecilia Wallins tidigare pojkvän Mattias Johanssons och hans uppgifter om hur övergreppet påverkade deras relation samt Cecilia Wallins mående ger stöd för detta.
46. Cecilia Wallin har mot denna bakgrund visat att hon lämnat sanningsenliga uppgifter om att Fredrik Virtanen utsatt henne för en våldtäkt.
47. Vad gäller de av Cecilia Wallin lämnade uppgifterna om att ytterligare kvinnor har utsatts för våldtäkt av Fredrik Virtanen, ska framhållas att hon återkommande fått uppgifter om övergrepp som Fredrik Virtanen ska ha begått mot andra kvinnor sedan hon första gången berättade öppet om att hon blivit våldtagen av en mäktig medieman. I förhör med Aftonbladets internutredare Anna-Lena Stiernman framkom att hon i anslutning till utredningen uppgivit till Cecilia Wallin att fler har utsatts av Fredrik Virtanen för samma sak.

BRATT | FEINSILBER | HARLING

48. Av de inlägg som omfattas av åtalet har Cecilia Wallin hänvisat till två av de personer som uppger sig ha utsatts för våldtäkt av Fredrik Virtanen. I inlägget den 8 januari 2018 har Cecilia Wallin hänvisat till en 16 åring och då avsett Annika Haglund som också har hörts inför rätten. Cecilia Wallin har igen hänvisat till Annika Haglund och därtill till Karin Fredriksson, vars vittnesmål kommer att behandlas närmare i den del som avser avvisad bevisning, när hon i inlägg den 30 maj 2018 hänvisat till att "tonåringar" utsatts för övergrepp av Fredrik Virtanen. Som redovisats av Cecilia Wallin har hon haft ingående kontakt och samtal med Annika och Karin om de övergrepp de uppger sig ha utsatts för. De berättelser som Annika och Karin berättat för Cecilia Wallin har varit i sådan detalj och har haft så klara paralleller i händelseförloppet till det Cecilia Wallin själv utsatts för, att hon haft all anledning att hålla dem för sanna.
49. Mot denna bakgrund har Cecilia Wallin visat att hon lämnat sanningsenliga eller i vart fall skäligt grundade uppgifter om att Fredrik Virtanen utsatt ytterligare kvinnor för våldtäkt.

Skadan

50. Tingsrätten fann i sin dom att Cecilia Wallin skulle utge skadestånd till Fredrik Virtanen om 90 000 kr, varav 80 000 kr för kränkning och 10 000 kr för sveda och värk. I båda dessa delar har tingsrätten gjort en undermålig bedömning och därtill – avseende skadan för sveda och värk – underlåtit att beakta de invändningar som Cecilia Wallin har framställt avseende bristande adekvat kausalitet.
51. Till utvisande av att Fredrik Virtanen orsakats lidande i form av sveda och värk åberopades bl.a. läkarintyg och intyg från psykolog. Av psykologintyget (tingsrättens aktbilaga 59) framgår att det psykiska lidandet berott på en unikt omfattande medial exponering. Detta bekräftades också i förhöret med Fredrik Virtanen. Ansvar för denna mediala exponering och därmed det psykiska lidande som Fredrik Virtanen drabbats av är självfallet inget som kan provas eller beaktas inom ramen för denna rättegång. Det måste provas i den särskilda tryckfrihetsrättsliga ordningen, där ansvarig utgivare har ensamansvar. Inte heller exponeringen och det psykiska lidandet som följer av att andra fortspridit uppgifterna på sociala medier kan provas eller beaktas. Det rättsliga ansvaret för detta ligger på personerna som har spridit uppgifterna.

BRATT | FEINSILBER | HARLING

52. Det föreligger således inte adekvat kausalitet mellan Cecilia Wallin uppgiftslämnande och den sveda och värk som Fredrik Virtanen gjort gällande.
53. Tingsrätten har också gjort en felaktig bevisvärdering när den dömt ut den för förtalsmål synnerligen höga kränkingsersättningen. Härvid ska särskilt framhållas att Fredrik Virtanen i egenskap av offentlig person och dåvarande ledarskribent samt opinionsbildare har haft betydande möjligheter att tillbakavisa uppgifterna, vilket han också har gjort genom att aktivt bemöta Cecilia Wallins uppgifter genom intervjuer i rikstäckande media och inte minst genom att författa en hel bok i saken. Vidare kan av tidigare redovisade skäl inte heller i denna del beaktas den fortspridning av uppgifterna som är hänförlig till media och andra privatpersoner.

Bevisuppgift

Muntlig bevisning

- a. Förhör med Cecilia Wallin genom uppspelning av videoförhör från tingsrätten.
- b. Förhör med Nina Wahlin genom uppspelning av videoförhör från tingsrätten angående vad som framkommit i terapisamtal med Cecilia Wallin om det övergrepp hon utsatts för av Fredrik Virtanen och som hon berättat om i de inlägg som omfattats av åtalet.

Förhöret åberopas till stöd för att Cecilia Wallins uppgifter om våldtäkten är genuina och självupplevda.

- c. Förhör med Mattias Johansson genom uppspelning av videoförhör från tingsrätten angående vad som framkommit i hans relation med Cecilia Wallin om det övergrepp hon utsatts för av Fredrik Virtanen och som hon berättat om i de inlägg som omfattats av åtalet, samt angående hur det påverkade deras samliv.

Förhöret åberopas till stöd för att de uppgifter som Cecilia Wallin lämnat om våldtäkten är genuina och självupplevda samt att det Fredrik Virtanen utsatt henne för varit traumatiskt och fått långtgående konsekvenser.

- d. Förhör med Anna-Lena Stiernman genom uppspelning av videoförhör från tingsrätten angående vad som framkommit i Aftonbladets internutredning avseende

BRATT | FEINSILBER | HARLING

Fredrik Virtanen samt angående vad hon redovisat om denna under utredningens gång.

Förhöret åberopas till stöd för att Anna-Lena Stiernman till Cecilia Wallin har uppgivit att det i Aftonbladets internutredning framkommit uppgifter om att Fredrik Virtanen har utsatt fler personer för liknande övergrepp och till stöd för att hon till Karin Fredriksson uppgivit att "droger verkar vara [Fredrik Virtanens] grej".

- e. Förhör med Annika Haglund genom uppspelning av videoförhör från tingsrätten angående de uppgifter som hon lämnat till Cecilia Wallin om det övergrepp som Fredrik Virtanen har utsatt Annika Haglund för.

Förhöret åberopas till stöd för att Annika Haglund har lämnat de uppgifter om det övergrepp som Fredrik Virtanen har utsatt Annika Haglund för till Cecilia Wallin och som utgör grund för de uppgifter som Cecilia Wallin har lämnat i inlägg den 8 januari 2018 (fup s. 13) samt den 30 maj 2018 (fup s. 25).

Skriftlig bevisning

- f. Intervju med Fredrik Virtanen i Aftonbladet 30 april 2019 (tingsrättens aktbilaga 50)
- g. Utdrag ur Fredrik Virtanens bok "Utan nåd" s. 118 (tingsrättens aktbilaga 51)
- h. Ljudupptagning av Söndagsintervju med Fredrik Virtanen i Sveriges Radio P1 genom uppspelning av minut 20:07-23:33 (tingsrättens aktbilaga 55)
- i. Förhör med Karin Fredriksson genom uppspelning av ljudupptagning från förhör under förundersökningen – med stöd av RB 35 kap. 14 § första stycket p. 2 och tredje stycket – angående de uppgifter om Fredrik Virtanen som hon lämnat till Cecilia Wallin och i Aftonbladets internutredning samt om vad internutredaren härvid uppgivit om vad som i övrigt framkommit i utredningen.

Förhöret åberopas till stöd för att Karin Fredriksson har lämnat de uppgifter om det övergrepp som målsäganden har utsatt Karin Fredriksson för till Cecilia Wallin och som utgör grund för de uppgifter som Cecilia Wallin har lämnat i inlägg den 30 maj 2018 (fup s. 25) samt till utvisande av att Aftonbladets internutredare uppgivit att "droger verkar vara [målsägandens] grej".

BRATT | FEINSILBER | HARLING

Se vidare i denna del särskilt vad som anförs under nedan underrubrik "Tingsrättens beslut".

Sakkunnig

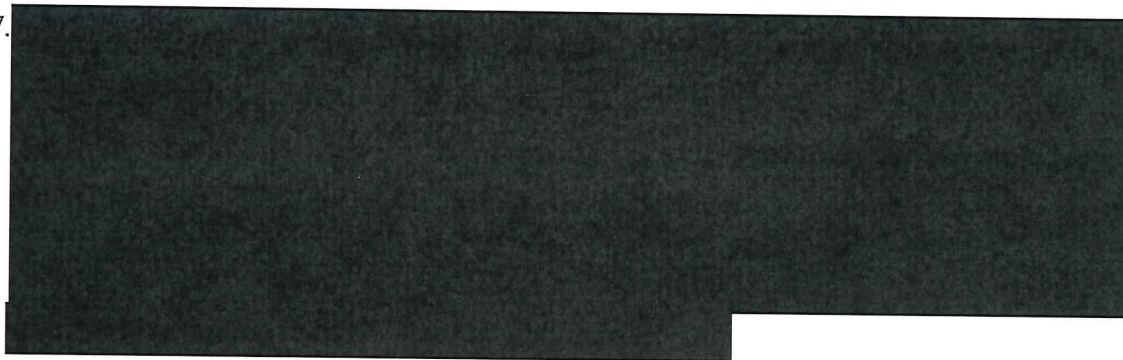
- j. Cecilia Wallin åberopar sakkunnigutlåtande av den 18 november 2019 (tingsrättens aktbilaga 114) av professor i genusvetenskap Lena Martinsson och hörande av Lena Martinsson genom uppspelning av videoförhör från tingsrätten.

Utlåtandet och hörandet åberopas till utvisande av metoo-rörelsens syften om resultat samt den centrala betydelsen av namngivande för metoo-rörelsens genomslag. Detta har betydelse för försvarlighetsbedömningen.

Tingsrättens beslut

54. Tingsrätten fattade den 20 november 2019 beslut om att avvisa av försvaret åberopad bevisning i form av en ljudupptagning av förhör under förundersökningen med vittnet Karin Fredriksson. Som skäl för detta angavs att tingsrättens uppfattning var att det av ingivet läkarintyg inte framgick att Karin Fredriksson är så varaktigt sjuk att hon inte kunde höras vid huvudförhandling. Därmed ansåg tingsrätten att förutsättningarna enligt 35 kap. 14 § RB för att tillåta bevisningen inte var uppfylld.
55. Enligt RB 35 kap. 14 § andra stycket p. 2 och tredje stycket får en berättelse som lämnats vid förhör och upptagits med ljud läggas fram som bevis i rättegång trots att den inte avgetts inför rätten. Bestämmelsen är tillämplig när hinder består i psykiska besvär som kan förvärras genom de särskilda påfrestningar som en rättegång medför. HD har funnit att sådana hinder får godtas när de framgår av läkarintyg (NJA 1993 s. 68 och NJA 2015 s. 222).
56. Karin Fredriksson har uppgivit att hon inte kan höras inför rätten på grund av psykiska besvär som gör att hon inte klarar av de påfrestningar som en rättegång medför. Tingsrätten har inte motiverat varför läkarintyget av tingsrätten inte anses visa att Karin Fredriksson är så varaktigt sjuk att hon inte kan höras vid huvudförhandling. Det förhållandet att ett sådant hinder föreligger framgår entydigt av det läkarintyg den 30 oktober 2019 av behandlande läkare Adrian Fröjd och överläkare Lena Backlund som ingavs till tingsrätten.

57.

58. Tingsrättens bedömning är – i ljuset av det ovan anförda – felaktig och saknar dessutom tillräcklig motivering.

59. Vidare ska avseende tillåtligheten av den åberopade bevisningen anföras följande. Europadomstolen har fastställt att det är förenligt med rätten till en rättvis rättegång att uppgifter som av en bevisperson lämnats utom rätta åberopas mot en tilltalad, om den tilltalade haft möjlighet att på något stadium ställa frågor till bevispersonen (se NJA 2015 s. 222 p. 7 och där redovisad praxis). Polis- och åklagarsidan samt målsägandebiträde har medverkat vid förhöret med Karin Fredriksson och haft möjlighet att ställa frågor. I denna del ska också särskilt beaktas det förhållandet att det i förevarande fall är fråga om bevisning som åberopas av den tilltalade till dennes fördel, till skillnad från i ovan åberopade rättsfall där bevisningen åberopats till den tilltalades nackdel.

60. Det föreligger således inget hinder mot att lägga Karin Fredrikssons uppgifter till grund för avgörande.

Stockholm den 10 januari 2020

Percy Bratt